

Salvador García-Bodaño*

Autopoética

A camiñar no tempo, o andar fóiseme enchendo de soños e silencios. E co andar, a vida. E coa vida, o pensamento e o sentir do corazón que pulsan nas palabras, palabras perdidas no aire ou sobre os papeis e as pedras e o alcatrán, pegadas que ún deixa no camiñar da vida... Un camiñar literario que se inicia na esencialidade conceptual intimista de *Ao pé de cada hora*, para achegarse a unha fonda reflexión evocadora en *Tempo de Compostela*, ó renacer do sentimento erótico condensado nas formas libres e pechadas dos «Poemas de amor a Xulia» e deixar, despois, a súa impronta nestas *Pegadas no alcatrán*, de clara vontade anovadora no actual panorama da nosa lírica.

* Salvador García-Bodaño Zunzunegui, un dos valores máis sólidos da poesía galega, naceu en Teis-Vigo, no ano 1935, pero por biografía e por declaracións propias podemos adscribilo a Compostela, a tódolos efectos. Pertence á denominada xeración de «La Noche» ou das «Festas Minervais», xustas poéticas nas que a súa poesía foi moi apludida e mereceu premios nos anos 1959, 1962 e 1963, tanto en lingua galega coma en castelán. Incansable iniciador e fundador de múltiples empresas culturais, como a Asociación Cultural «O Galo», Museo do Pobo Galego, Pedrón de Ouro, etc., é dende o ano 1993 membro numerario da Real Academia Galega da Lingua.

Aínda que cómpre consideralo fundamentalmente poeta, García-Bodaño ten unha longa experiencia de xornalismo literario, en parte recoleito no libro titulado *De onte a hoxe. Ensaíos xornalísticos dende Compostela* (Santiago de Compostela, 1993), e fixo afortunadas incursións no mundo da narrativa cos títulos de *Os misterios de Monsieur D'Allier* (Vigo, 1992, Premio da Crítica Española) e *O caleidoscopio* (Contos do Castromil, Vigo, 1992). Así mesmo, practicou o ensaio e a tradución, labor este na que destaca co seu traballo *Viaxe por Galicia* (Vigo, 1993), sobre a parte dedicada a este país no famoso libro de Georges Borrow, *The Bible in Spain* (Inglaterra, 1842).

No ámbito da poesía, á parte de innumerables poemas incluídos en homenaxes e en revistas de dentro e fóra de Galicia e de España, publicou ata o de agora tres libros: *Ao pé de cada hora* (Vigo, 1967), *Tempo de Compostela* (Premio da Crítica Española, Barcelona 1978 e Santiago de Compostela, 1978-79), *Compostela* (Santiago de Compostela, 1989 -en tirada de luxo, moi reducida- e Santiago de Compostela, 1991), e *Obra poética* (A Coruña, 1993), no que recolle a obra anterior e engade o poemario inédito «Poemas de amor a Xulia».

Pegadas no alcatrán coñeceu antes de agora unha edición en *plquette* de moi cativa tirada (99 exemplares), feita polo Café Central, 52, de Barcelona 1994, para os seus amigos e siareiros.

Vivencias e lembranzas, desexos e mágoas, soños, ideais, raibas, alegrías, a terrapatria, a muller amada, a cidade como ámbito existencial, fragmentos de realidades vitais que reflúen do esquecemento, universos imaxinarios a se mesturar nunha outra e nova realidade, nesa realidade virtual ou nesa meta-realidade que emerxe do poema construída nunha linguaxe mistérica adensada de símbolos e de enigmas.

O proceso da creación poética é un aventurarse nos arcanos do pensamento máxico, un adentrármonos en «realidades imaxinarias» que se manifestan ó noso pensar e nos descubren dimensións descoñecidas do noso ser ou, talvez, un acto de autoconhecimento como se apunta na expresión do poeta John Ashbery cando di: «escrito para atopalo que penso».

Así é que nese sincretismo persoalísimo de asociacións vivenciais, máis ou menos incoherentes, contidas na rítmica unidade comunicativa da composición poética, ateigada de emisións de mensaxes, de ambiguos significantes e visións, de testemuños e de potencialidades comunicativas ata os máis remotos lindeiros da palabras, aí está o poema, esa revelación aberta á lectura ou lecturas, é dicir, á interpretación ou ó descubrimento, porque máis alá de toda poética, eu prefiro pensar con Martin Heidegger que, sinxelamente, «o poema é unha odisea de descubrimento».

Pegadas no alcatrán
(Encomio da vanalidade)

Manifesto

Ergo as palabras de cada día
frente ó preciosismo embalsamado
e
o
mimetismo lírico decadentista

Ainsi marcherons-nous sur les ruines d'un ciel immense.
(Ives Bonnefoy)

Edén de artificio

Shopping no magazine	l
semáforos e rampas	o
a voltas e máis voltas	n
na ruleta da tarde	x
tocóunos un bo sitio	e
no garaxe terraza	n
cheira a aceite e gas-oil	a
revolto co aire puro	s

que se estraviou do mar	r
por riba dos tellados	u
por riba do propano	i
por riba do butano	n
dos clorocarbonados	a
da alúmina e mercurio	s
saímos coma tolos	ó
fóra do aparcadoiro	e
con rumbo cara ó ignoto	s
un edén de artificio	e
cemento e sintasol	u
un templo do consumo	n
que se mantén de nós	f
sexta planta e non vexo	í
sequera un vexetal	o
non hai tampouco sol	d
só estrelas eléctricas	e
falsas constelacións	a
grandes espacios cheos	u
de cousas que mercar	g
e non hai unha fiestra	a
tan sequera unha fiestra	c
unha fiestra ó universo	o
cara ás rúas molladas	n
para vermos pasear	t
¿el andará a chover?	r
¿será de día aínda?	a
¿brillará a luz da noite	o
na capota dos coches?	m
a primeira segunda	u
terceira cuarta quinta	s
sexta planta e non hai	g
nin árbores nin pedras	o
nin sequera unha erba	d
ou tal vez unha lúa	a
sobre do fimapán	f
escaleiras mecánicas	o
ascensor e extintores	n
piso antideslizante	t
promocións e rebaixas	e
as oportunidades	n
que bo sitio collemos	o
o entrarmos no garaxe	s
un infarto un infarto	i
collínte contra min	l
e biqueite sen forza	e
un himno de sereas	n
meteume por urxencias	c
pechado a cal e canto	i
no soto do hospital	o

Horizonte de modernidade

Nacín no piso vinte, porta octava,
do número 6.304,
na rúa Hl, esquina R,
de par do aparcadoiro soterrado.

Xoguei pola terraza do heliporto
ollando para bloques e tellados.
Na tele-ordenador tiven escola
e fun despois ó Centro aló nos baixos.

Casei coa do catorce ó pouco tempo
e deume cinco fillos dun só parto.
Disfruto co golf-sala e teño sauna.
Deseño e creo moda por encargo.

Compramos por correo ou por teléfono,
tamén ¿e como non? por telemando.
E nunca me mollou neve nin choiva
nin veu cabo de min ningún paxaro.

Pasei a vida enteira no edificio:
do piso para ó squash, logo ó despacho,
ó snack dende o despacho e volta ó piso.
Así día tras día, ano e ano...

Sentímonos alegres e felices
cos vídeos e con tódolos compactos
posuímos os praceres que hai no mundo
sen terra que nos lixe nin cansarnos.

E se un quere morrer calquera día
hai un bo tanatorio alí adosado
que enfeitán co que chaman 'unhas flores'
de formas fermosísimas en plástico.

Endecalóxicos ecosílabos

Mira dende esta fiestra xa sen ceo
o perfil esquecido das montañas,
dos soutos onde medran as castañas,
dos campos que recenden a centeo.

Sinte a terra como abre ó laboureo
máis alá do cemento, polas lañas
dos muros que che tronzan as raigañas
dun eido natural, limpo e sereo.

Acurrado no asfalto pola droga,
¿de que vas? ¿habitante de garaxes?
¿piollo do capital que rouba e roga?

Dalle un corte de mangas ás aldraxes
e fuxe dese mundo que te afoga,
aínda alentan en ti vellas paisaxes.

Arxentaria

Nin se ha de saber un día da Arxentaria.

Ouh, a terra de 'jauja' e de lingotes
alzada na ilusión e máis no marketing.

Unha voz trae noticias dun edén,
dun paraíso en vídeo que nos mostran,
e a xente bule, brinca e é feliz.

Danse a folgar e visten que é de fábula,
disfrutan de alto standing, bo traballo,
e rin por todo, cantan e se abrazan
ou viven xubilados no confort.

De min fixeron reo de consumo.
Veume o mono das cousas electrónicas,
dos barcos e dos coches suntuosos,
dos pantaláns e casas adosadas
con horteiras terrazas sobre o mar...

Presentáronme un mundo nin soñado
que a vida para sempre me apresou.
Cheguei ata onde estou gracias ó dedo,
cambieie de ideoloxías e partidos
e son un terminal abandonado
por aqueles que ameí dende a traición.

Os recordos no microondas

Quentar no microndas as lembranzas
para servirllas á melancolía...
Imaxes de cafés e de paseos,
horas de xuventude e subversión
abríndose en palabras de noutrora,
amores desecados nos papeis,
peitos novos de mozas esquecidas.

Celebrar cun bo sobre dos de sopa
-desleído na auga dos legumes-
ó empezo desta enchente de memoria,
desta orxía de fósiles de soños
sabor de Pescanova e todo iso,
para seguir con fotos 'ó caldeiro'
e tragarme o teu pelo en pendentif.

Paréceme dabondo tal fartura
con cachos tan pesados do pasado.
Despois veñen os gases, aerofaxia,
os acedumes gástricos e as oiras.
Ademais, no microondas seica endurecen
sen o papel de prata de por riba
e non hai xa, se cadra, deus que as coma.

Lonxás domingos reprimidos

Recendía a mañá como a barquillos,
a follas do abc, misa cantada,
a mantilla española e fútbolín,
a señoritas ben con bragas albas.

A nenas de mamá -corpo cinguido-,
a mociñas de tetas ben labradas,
sostén inmaculado -con corchetes-
e as carnes como sabas perfumadas.

A castos Exercicios e detentes,
a enfermeiras con música de banda,
a Fillas de María e novenarios

e a bragas sobre todo, sempre a bragas,
agachando volumes devecidos,
tapando escuras formas desexadas.

Graffiti

Somos tempo extinguíndose na nada.

Aquesta primavera és una merda.

As botellas por fóra están baleiras.

Una cultura morta, l'esclerose.

Contra a morte creamos deuses mortos.

Quina raó de desamor degrada?

Séculos afirmando e negando o Ser.

*Planto les dents a la costra del temps.
O ídolo do porvir é a esperanza.
Neixes sicari, cantes penitent.
As hostias españolas teñen máis Deus.
Juguen a cartes amb els daus trucats.
O triunfo dos vencidos é a derrota.*

Amb un sudari roig

A conxunción dos astros ó nacer
marcoume xa por sempre na existencia.
E eu sen ter en conta esa verdade
sempre em fou car aquest turó desert.

Está escrito nas cartas e nas mans,
na roda da fortuna e no zodiaco.
Nada podo facer contra o destino:
filtració dels déus entre la marga.

Dun consultorio noutro vou e veño,
dende o tarot á bola de cristal.
E a meiga que me fala non se aclara,
embolcallada amb un sudari roig.

Nas fírgoas dos segundos e das noites
asáltanme aforcados, o apóstolo,
os arcanos menores e mil diaños.
Plou i fa sol, les bruixes es pentinen.

Deixáronme sen can e prisioneiro
no espacio reducido de min mesmo
co destino despido de esperanza.
*Tranca la plaça la paret de pedra**.*

Les marques de la vida

*No té pas ulls i, malgrat tot, em mira
segur només d'haver arribat a enlloc.
Paratge ja definitivament
mort, joc de daus que sempre té el mateix
perdedor: no sóc digne d'aquest càstig.*

** A grafía cursiva quere indica-la utilización autorizada de versos de Jordi Domènech, apreciado poeta e amigo de vello. O integralos nestes meus poemas satíricos, e mesmo combinándoos para a creación dunha estrutura poemática, pretendo ofrecer un sinxelo testemuño de amizade ós siareiros de Café Central e unha íntima homenaxe á entrañable lingua catalana.

*El cel colgat en aquesta ultratomba.
Exterminada plataforma
on cova l'astut terror de la raó.
Herbes de amort, de paradís, de fang.
Orinant contra el mur escrostonat
restes de la metzina que controla.*

*Sembla que fou literalment així.
De nou un teló blanc. La comitiva
la dura pedra de les penitències.
Besar la mà catòlica, submís.
La solitud destrossa feredats.
Gossos que borden entre les maragdes.
El sostre és un seguit de buits i plens.
Fàrmac, dogal, escac, iridiscència.
Olor de gas a la cambra tancada
i encara el gust de la cervesa tèbia
amb agulles roents dins la foscor*

Són aquestes les marques de la vida?